Ghejjun ta' Ilma Frisk u Dejjem Haj

Holqa bejn il-Hbieb ta' Missirijiet il-Knisja ppubblikata mis-Socjeta' Patristika Maltija

Nru 22 27 ta' Jannar 2020

Kelmtejn bejn il-Hbieb

Għeżież ħbieb,

Nittama li tinsabu tajbin. Wasal iż-żmien li nerġa' nikkomunika magħkom. Qegħdin propju, nofs triq bejn il-Milied u l-Erbgħa tal-Irmied (26 ta' Frar). Qed ngħixu ż-Żmien Ordinarju (jew "Ta' Matul is-Sena") fejn aħna lkoll mistednin nitqaddsu permezz tal-laqgħat tagħna mal-Mulej u ma' xulxin fl-ordinarjetà tal-ħajja ta' kuljum. Jista' jkun li għal xi wħud, il-ħajja tieħu ritmu ieħor li jippermetti aktar ħin għal qari varjat u ta' ġid.

Il-mewt tal-Eminenza Tiegħu, il-Kardinal Prospero Grech O.S.A. (1925-2019), nhar it-30 ta' Diċembru li għadda, ħasdet lil kulħadd, anke għax, mhux ħafna żmien qabel, kien Malta għall-wirja tar-ritratti tiegħu, u anke kien qed jippjana li jieħu sehem f'kommemorazzjoni marbuta ma' belt twelidu, il-Birgu. Il-kontribut tal-Kardinal Grech fil-kamp akkademiku huwa enormi, kif anke smajna f'bosta noti biografiċi li ġew ippubblikati mal-aħbar tal-mewt tiegħu. Forsi ftit jiftakru li l-Kardinal kien ukoll il-President Onorarju tal-Soċjetà Patristika Maltija. Aħna konvinti li l-Mulej laqgħu għandu, u qallu "Qaddej tajjeb u fidil, idħol fil-hena ta' sidek". Xi kumment spirituż min-naħa tal-Kardinal, għandi ngħid, ma kienx nieqes ġewwa l-ġenna!

Għandi l-pjaċir ngħarrafkom li fl-ewwel laqgħa tal-Kumitat il-ġdid tas-Soċjetà Patristika, is-Sinjura Doris Cannataci ġiet *coopted* biex tkun membru. Hija aċċettat bil-ferħ. Nifirħulha u nroddulha ħajr li se tagħti s-sehem tagħha fil-Kumitat tagħna.

F'parti oħra ta' din il-pubblikazzjoni, se ssibu tagħrif dwar l-Irtir tar-Randan li ġej, organizzat mis-Soċjetà tagħna. Inselli għalikom u nixtiqilkom kull ġid fil-Mulej.

Dun Hector Scerri
President

Ktieb ad unur Patri Salvino Caruana OSA f'għeluq is-70 sena tiegħu

Non laborat qui amat

Il-volum prestiġjuż fih ħmistax-il artiklu dwar Santu Wistin minn kittieba barranin u Maltin. Kull min huwa interessat japprofondixxi aktar dwar dan il-Missier u Duttur tal-Knisja huwa mistieden jakkwista kopja.

Irtir tar-Randan 2020

L-Irtir se jsir **is-Sibt 28 ta' Marzu 2020**, bejn id-9.30am u l-4.00pm.

It-tema hi marbuta mal-Ħames Ħadd tar-Randan: "Jiena hu l-Qawmien u l-Ħajja". L-irtir se jkun iffukat fuq is-silta ta' Ġwanni 11:1-45 meta Ġesù ta mill-ġdid il-ħajja lil Lazzru, kif ukoll silta oħra mil-liturġija tal-istess Ħadd, Eżekjel 37:12-14. Dan se nippruvaw nagħmluh ukoll permezz tal-kontribut ta' Missirijiet il-Knisja.

'Il quddiem, jintbagħat programm dettaljat, kif ukoll tagħrif dwar il-post fejn se jsir dan l-Irtir. Fil-ħarġa li jmiss ta' din in-*Newsletter*, jinfetaħ il-*booking* għall-Irtir.

Nota biografika dwar San Ġlormu *minn Dun Hector Scerri*

Ġlormu ta' Stridone (c.347-420)

Din is-sena hija waħda importanti, mhux biss għall-Insara fil-Kroazja, imma wkoll għal dawk kollha li japprezzaw il-kontribut ta' dan il-qaddis kbir, għax qed jiġi kkommemorat is-SITTAX-IL ĊENTINARJU mill-mewt tiegħu fis-sena 420.

Ġlormu twieled fi Stridone, ġewwa d-Dalmazja (il-Kroazja tal-lum), u studja r-retorika ġewwa Ruma. Ta' ħamsa u għoxrin sena, huwa rċieva l-Magħmudija mill-Papa Liberju (310-366; papa, 352-366). Mar Treviri, u ltaqa' max-xogħlijiet ta' Ilarju ta' Poitiers, u ddeċieda li jħaddan il-ħajja monastika. Ġie ordnat saċerdot fis-sena 379 minn Pawlinu, isqof ta' Antjokja (isqof, 362-388), u għal xi snin kien segretarju tal-Papa Damasu (305-384; papa, 366-384). Kien jaf fuq ponot subgħajh l-ilsien Lhudi u l-ilsien Grieg (kif ukoll l-Aramajk, is-Sirjak u l-Għarbi), u għalhekk fuq inkariku tal-Papa Damasu, huwa beda jittraduċi il-Bibbja kollha għal-Latin, dik li nsejħulha *l-verżjoni Vulgata* (jiġifieri tal-*vulgus*, il-poplu). Sa żminijiet riċenti, din kienet it-traduzzjoni uffiċjali tal-Bibbja.

Wara li l-mewt tal-Papa Damasu, Ġlormu kellu jħalli Ruma, u ċċaqlaq ħafna drabi minn post għall-ieħor u anke għadda perjodu bħala eremit. Mar joqgħod ġewwa Betleħem fis-sena 386 fejn waqqaf monasteru u ddedika ħajtu għall-istudju tal-kelma ta' Alla, u kompla t-traduzzjoni li temmha fis-sena 405, ħidma ta' aktar minn għoxrin sena. Tant kien jaf tajjeb il-Bibbja, li huwa meqjus bħala l-qaddis protettur ta' dawk li jistudjaw il-Bibbja. Fl-aħħar snin ta' ħajtu, Ġlormu ssieħeb ma' Wistin ta' Ippona fit-taqbida kontra l-ereżija pelaġjana – fi ftit kliem, ereżija li kienet tgħid li l-bniedem isalva bl-isforzi tiegħu biss, u li l-grazzja hi biss eżempju tajjeb ta' Kristu.

Meta kien Betleħem, Ġlormu kiteb bosta kummentarji dwar xi kotba tal-Bibbja, kiteb ukoll ħafna ittri (fosthom numru ta' ittri satiriċi), u niseġ bosta xogħlijiet f'polemika kontra l-eretiċi. Għamel ukoll bosta diskorsi lill-irħieb ta' Betleħem u l-madwar. Huwa msemmi bħala *doctor maximus in exponendis sacris Scripturis*. Tibqa' magħrufa l-Ittra Enċiklika tal-Papa Benedittu

XV, fil-ħmistax-il ċentinarju mill-mewt ta' Ġlormu, *Spiritus Paraclitus* (15 ta' Settembru 1920). Mhux biss jagħtina profil dettaljat ħafna ta' dan id-Duttur tal-Knisja, imma wkoll jisħaq fuq l-importanza tal-istudji bibliċi, u l-għarfien tas-sensi differenti tal-Iskrittura.

Ġlormu ma kienx teologu, però l-kitbiet tiegħu huma għajn imprezzabbli biex nagħrfu t-tagħlim korrett tal-Knisja. *Hu kien ifittex b'impenn iċ-ċarezza tal-fidi*, u dwar dan huwa ħadha qatta' bla ħabel kontra l-Pelaġjani li semmejna qabel. *Huwa ta kontribut importanti meta wera l-importanza u r-relevanza tal-letteratura Nisranija, u li din kienet tal-istess livell mal-letteratura klassika – meta tqabbel il-finezza u l-altezza tal-lingwaġġ*. Huwa mexxa dan il-proġett billi kkompona id-*De viris illustribus* – ġabra ta' mitt bijografija ta' awturi Nsara. Barra minn hekk, kiteb ukoll il-bijografija ta' diversi rħieb biex hekk juri l-importanza u s-sabiħ tas-sejħa monastika fil-Knisja.

Ġlormu jgħallimna l-imħabba għall-Kelma ta' Alla. Kien jgħid: "L-injoranza tal-Iskrittura hija injoranza dwar Kristu." F'Udjenza Ġenerali dwar San Ġlormu, il-Papa Benedittu XVI qal li dan il-qaddis kien jisħaq dwar kuntatt personali mal-kelma ta' Alla. Kien iħobb jgħid: "Fittex li titgħallem fuq din l-art dawk il-veritajiet li jibqgħu validi għal dejjem fil-ġenna" (*Ittra* 53,10).[1] Fit-tieni Udjenza Ġenerali dwar San Ġlormu, Benedittu XVI, mhux biss ikompli jiżvolġi t-tema taċ-ċentralità tal-kelma t'Alla, imma jippreżenta aspetti oħra importanti mill-ħajja ta' dan id-Duttur, fosthom: (a) il-kriterju fundamentali li wieħed jinterpreta l-kelma ta' Alla f'armonija mal-Maġisteru tal-Knisja; (b) l-aspett etiku, jiġifieri li n-Nisrani huwa msejjaħ jarmonizza ħajtu mal-kelma ta' Alla. Din hija l-konsistenza fil-ħajja tan-Nisrani bejn l-Iskrittura u l-għixien ta' kuljum, u dan għandu jidher aktar u aktar fil-ħajja tal-predikatur; (c) is-sejħa għall-perfezzjoni permezz ta' viġilanza kontinwa fuq għemilna, il-mortifikazzjoni ta' spiss, il-moderazzjoni u l-prudenza, kif ukoll il-bżulija li tgħinna kontra l-perikli tat-telqa u tal-għażż; (d) l-importanza mogħtija lill-pedagoġija Nisranija, jiġifieri t-tagħlim u l-eżempju li jingħataw mill-ġenituri u l-għalliema. Fil-fatt huwa jisħaq dwar edukazzjoni sana u integrali mit-tfulija, ir-responsabiltà tal-ġenituri, u l-urġenza ta' formazzjoni morali u reliġjuża; (e) l-importanza li jiġu mħarsa l-elementi pożittivi tal-kulturi antiki, dik Lhudija, kif ukoll dik Griega u Rumana, u s-sehem tagħhom biex titwieled u tiżviluppa kultura tassew Nisranija.[2]

---

[1] Ara Papa Benedittu XVI, Udjenza Ġenerali (1) dwar San Ġlormu, 7 ta' Novembru 2007, f'Pope Benedict XVI, *Church Fathers*, 136-137.

[2] Ara Papa Benedittu XVI, Udjenza Ġenerali (2) dwar San Ġlormu, 14 ta' Novembru 2007, f'Pope Benedict XVI, *Church Fathers*, 140-143.